

Universitätsbibliothek Paderborn

M. Fabii Quintiliani Institutionum Oratoriarum Libri Duodecim

Summa diligentia ad fidem vetustissimorum codicum recogniti ac restituti

M. Fab. Quintiliani Declamationes Undeviginti. M. Fabii Avi Et Calpurnii
Flacci Declamationes. Auctoris Incerti Dialogus De causis corruptae
Eloquentiae - Cvm Variorum Notis

Quintilianus, Marcus Fabius

Lugd. Batav. ; Roterodami, 1665

CCCXIV. Ego te, pater, occidi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12889

Ego te, pater, occidi.

Parricidi reus paribus sententiis absolutus, furere cœpit, & dicere per furorem frequenter, Ego te, pater, occidi. Magistratus tanquam de confesso supplicium sumpsit, reus est cædis.

S E R M O.

Si qua erant qua à me in divisionibus controversiarum dicantur eadem, frequentius intelligite fieri: primum, propter interventum novorum: deinde, propter conditionem divisionum. Nam hi qui antea non audierunt, pertinentia ad plures controversias debent cognoscere: & ad presentis materiae controversias nihil interest, quomodo ego dividerim. Est autem communis cura aliis controversiis hujus materiae: illud, quod Reus magistratus, de cuius persona dignitate hæc ipsa res satis pronunciat: videtur etiam de anteacta vita probari, eo modo quo creatus est. Secundum illud æque commune, Quod nullas simultates executus est: nullam spem ex cade ejus quem occisum accusator queritur, concipere potuit: & officio impulsus, etiam si lapsus est, tamen, veluti leges, consilio deceptus est. Ut hæc communia, ita illud jam proprium, ut si illum adversus hunc adolescentem habuisset odium magistratus, magis insania ejus vindicabatur. Si cum ita preparaverit causam, incipit de jure suo loqui.

D E C L A M A T I O.

MAGISTRATUS DE CONFESSO SUMAT SUPPLICIUM. Durum ministerium & injucunda honoris hujus necessitas. Sed quis potius leges exequitur, & hominum commissa, nisi qui rempub. administravit? nemo istud faceret libenter, nisi necessitate. Ergo non solum licuit mihi occidere confessum, sed etiam, si nollem, necesse fuit. Videamus, an ille confessus sit. Testes præbeam vobis? tota civitate audita vox est. Ne ipsos quidem accusatores negaturos esse confido, ipsius voce, ipsius lingua esse dictum. Ego te, pater, occidi: & non semel dictum, ne casus videretur. At enim confessio habenda non est,

est, nisi quæ à sano proficiscitur. Non video, cur ad hanc interpretationem deducatur vis istius verbi, quod lege comprehensum est. Ego enim confessionem existimo, qualemcunque contra se pronuntiationem: nec me scrutari lex jubet, qua quis causa confessus sit. Imo ea natura est omnis confessionis, ut possit videri demens, qui de se confitetur. Furore impulsus est: alius ebrietate, alius errore: alius dolore, quidam quæstione. Nemo contra se dicit, nisi aliquo cogente. Quod enim genus confessionis exigitis? Ut aliquis securus, quieta mente, nullo adigente dicat: Ego patrem occidi. Atqui ipsum verbum videtur habere vim coactæ veritatis. quid ergo aliud intueri debes, quam vocem? Si semel hoc audissem, lex tamen me jam appellaret: sæpius dixit: in eadem voce perseveravit. Viderimus, an in aliis partibus demens fuerit. Hic, tanquam sanus, perseveravit. De confesso ergo sumpsi supplicium: atque ad me non pertinet, an is, qui confessus est, nocens fuerit. Fingite enim esse aliquem ¹ qui aliquo modo confessus sit, hunc à magistratu occisum: postea apparuisse aliquo casu falsum fuisse, quod dixisset: num agi cum magistratu potest? Lex, quæ confessum puniri jubet, ² sententiam ipsi non reliquit. Descendamus tamen eo, quoniam filius est, ut quæramus, an ille etiam parricida fuerit. Nec mihi necesse est dicere illa, quæ ab accusatore dicta sunt. ³ Habuerit ille causas, propter quas deferret, habuerit testes suos, habuerit argumenta: & profecto creditis non sine magna fiducia delatum esse tanti criminis reum. Mihi in argumentum sufficit genus absolutionis: paribus sententiis absolutus est. Hoc in alio genere causæ dubium est, in parricidio vero, quod probare nemo voluit, quod falsum esse ad vota pertinebat, diversam habuit pronuntiationem.

Objectum

¹ Qui aliquo modo confessus.] Haud dubie, alio. Gronovius.

² Sententiam ipsi non reliquit.] Lege, sententiam ipsi non reliquit, Ærodius.

³ Habuerit ille causas.] Nihil est dubitabilis. Adfirmavit igitur: Habuit ille causas, propter quas deferret; habuit testes suos, habuit argumenta. Gron.

Objectum est alicui mortalium, quod patrem occidisset: quod eum, cui lucem, cui hæc beneficia rerum naturæ debebat, sua manu trucidasset, & hoc pars judicum credit? Ego vero illos & probo, & miror, qui absolverunt: pars tamen judicum pronuntiavit, factum esse parricidium: pars, incredibile esse. Hos movit, quod probari poterat: illos quod negari. Reus ergo suspectus, & in eam partem accipiendus, ut fecerit. Quid superest? per dementiam confessus est. At mihi pro causa mea summum videtur argumentum ipsa dementia, etiam si confessus non esset. Non sine causa videlicet vetus illa & antiqua ætas tradidit, eos qui aliquod commiserunt scelus, furiis agitari, & per totum orbem agi. ¹Ut nomina mentita sint, ut aliquid fabulæ fingant; ab aliquo tamen exemplo ista experimenta venerunt. Factum esse aliquid necesse est, ut hoc credibile videretur, sive istud Dii immortales, qui non judiciis falli, non gratia circumveniri, non ignorantia decipi possunt, constituerunt. Ego vero gratulor mortalitati. Colite homines innocentiam, & nullam spem impunitatis ex secreto scelerum conceperitis: licet nulli hominum prospexerint oculi, licet nulla cujusquam mortalium conscientia intervenerit: sub cœlo tamen fecistis, & ille fuscus per omnes rerum naturæ partes spiritus, adfuit: erat illic potentior testis. Non quidem apud judicem dicet, nec oratorum interrogabitur artibus: sed loquetur ore vestro. Tu forsitan cum miserum patrem trucidares, tollentem ad sidera manus risisti. Inane hoc supra nos, vacuumque cura cœlestium putabas. Sunt illa vera quæ extremo miseri spiritu dicebantur, Dabis mihi, scelerate pœnas; persequar quandoque, & occurram. Et quod ad me quidem pertinet, judices, non aliam hujus dementiæ putem fuisse rationem quæ cœpit post absolutionem. Nec tamen illa mihi vana quorundam videtur esse persuasio, qui credunt,

non

¹ Ut nomina mentita.] Lege, Ut nomina mentita sint, ut aliquid fabula affingant. Idem.

non extrinsecus has furias venire, nec ullius Deorum impulsu hanc mortalibus incidisse dementiam: sed nasci intus: conscientiam esse, quæ torqueat: animum esse qui urat. Iterum gratulor. Bene hercule factum est, quod etiam si omnes sefellerimus, effugere non possumus nos. Ite nunc, & dicite. Demens erat, cum confessus est. At mihi videtur demens fuisse, cum occidit. Ergo quodcumque illud furoris genus, aut poena à Diis immortalibus constituta, aut confessio quædam nocentis animi videretur. Videamus tamen quomodo insanierit. Si per præcipitia ferretur, dicerem, Agit aliquis deorum. si in obvios occurreret, dicerem; Ultrionis quæritur materia. Nunc vox una, vox eadem ad iudices, & per totam civitatem: Ego te, pater, occidi. Invenire liceat, quid factum sit, non est dementia, Ego te pater, occidi. Hoc si vos furorem vocatis, idem pars dixit iudicum: nihil variatum, nihil ex more aliorum insanientium mutatum est: Ego te pater, occidi. Longa confessio est: repetita totiens confessio est. Ecquid concipitis animis imaginem illam, quæ hoc coëgit? Stabat profecto ante oculos laceratus, & adhuc cruentus pater: ostendebat effusa vitalia, totus ille ante oculos locus, totum scelus mente & cogitatione perplexum. Non potest fieri, ut per dementiam videatur totiens confessus qui nunquam negavit. Ite nunc, & paribus absolvite.

CCCXV.

Fortis pater desertoris.

VIR FORTIS DESERTOREM SUA MANU OCCIDAT. Eodem prælio, quo pater fortiter fecit, ejusdem filius deseruit. Petit præmii nomine, ut eum non ipse occidat.

DECLAMATIO.

Fortis præmium petit.

SERMO.

[Totum scelus mente & cogitatione perplexum.] Alii apud Ærodiæm perferunt. Forte, repetitum. Idem.